

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 27 – 28.10.2016 r. na kierunku *administracja* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Maciej Perkowski, ekspert PKA

2. dr hab. Jan Izdebski, ekspert PKA

3. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia

4. Dawid Kolenda, ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *administracja* prowadzonym na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej odbyła się z inicjatywy Uczelni. Polska Komisja Akredytacyjna, w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2016/2017, uwzględniła wniosek Uczelni o przeprowadzenie oceny. Poprzednia ocena tego kierunku studiów została przeprowadzona w 2011 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. W ocenie Zespołu Oceniającego Uczelnię w pełni wykorzystano uwagi wynikające z poprzedniej wizytacji programowej PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (dalej w tekście ZO) z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport ZO został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY
PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżni ajaco	w pełni	znac ząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X (I i II stopień)			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X (I i II stopień)			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X (I i II stopień)			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólniakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X (I i II stopień)			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X (I i II stopień)			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania		X			

¹Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		(I i II stopień)			
--	--	-------------------------	--	--	--

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów

kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Senat Politechniki Warszawskiej podjął 23 lutego 2011 r. uchwałę nr 289/XLVII/2011 w sprawie przyjęcia dokumentu „Strategia rozwoju Politechniki Warszawskiej do roku 2020”. W ramach wykonania uchwały w dniu 25 czerwca 2012 r. została przyjęta przez Radę Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Strategia Rozwoju Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej do Roku 2020 (zmieniona uchwałami Rady Wydziału Administracji i Nauk Społecznych PW: nr 65/2014 r. z dnia 13 maja 2014 r., nr 41/2015 r. z dnia 27 października 2015 r.). Przyjęła ona za punkt wyjścia potrzebę planowania rozwoju Uczelni w horyzoncie czasu znacznie wykraczającym poza jedną kadencję i uwzględniając kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce zawarte w Strategii szkolnictwa wyższego: 2010 – 2020. Uporządkowanie i strategiczne

wkomponowanie w nadrzędne plany i zamierzenia miało szczególne znaczenie, albowiem Wydział Administracji i Nauk Społecznych powstał 1 września 2008 r. na podstawie uchwały nr 270/XLVI/2008 Senatu Politechniki Warszawskiej z 23 stycznia 2008 r., która zniosła Kolegium Nauk Społecznych i Administracji. Obecnie Wydział prowadzi kształcenie na studiach I i II stopnia na kierunku *administracja* w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, co zostało pozytywnie ocenione przez Państwową Komisję Akredytacyjną w odniesieniu do studiów I stopnia (23 października 2008 r.) jak i II stopnia (19 maja 2005 r.), a także przez Polską Komisję Akredytacyjną w odniesieniu do studiów II stopnia (1 września 2011 r.).

Tworząc Wydział Administracji i Nauk Społecznych – organy Politechniki Warszawskiej stały na stanowisku, że każda licząca się na świecie uczelnia techniczna posiada wydział, szkołę lub instytuty, w których rozwijają się nauki społeczne, ekonomiczne i humanistyczne w powiązaniu z naukami ścisłymi i technicznymi, jak choćby prestiżowy Massachusetts Institute of Technology (Cambridge, USA), ze swoim MIT School of Humanities. Przyjęto zatem założenie, by tworząc Wydział wpisać się w te ogólnoświatowe trendy naukowe poprzez uruchomienie tam kształcenia na kierunku administracja I i II stopnia o unikalnej formule treściowej (oferowane specjalizacje wpisują się w specyfikę i wizerunek uczelni, nie naruszając istoty kierunku administracja). Ten skądinąd ciekawy i ambitny zamysł natrafił na rozliczne trudności, wynikające z istotnej odrębności i ukształtowanych dotąd wzorców. Z uznaniem należy przyjąć, że jako jeden z celów strategii ujęto uświadomienie kadrze naukowej i władzom Politechniki Warszawskiej (które wedle Raportu samooceny z reguły nie doceniają humanistyki oraz nauk społecznych), że nauki społeczne, ekonomiczne i humanistyczne nie są jedynie „ornamentem” dla nauk ścisłych, mającym poszerzać horyzonty myślowe przedstawicieli nauk ścisłych i techniki, lecz że badania w dziedzinie nauk społecznych i ich znajomość są warunkiem *sine qua non* rozwoju nauk ścisłych i techniki na poziomie światowym. Tym samym Wydział Administracji i Nauk Społecznych aktywnie (a nie tylko nominalnie) stara się wpisywać w realizację misji Politechniki Warszawskiej, która zmierza do osiągnięcia jak najwyższej pozycji w systemie nauki europejskiej i światowej. To oczywiście zobowiązuje i naturalnie powoduje, że jednym z podstawowych celów strategii rozwoju Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej jest uzyskanie wysokiej naukowej pozycji na arenie krajowej i międzynarodowej w naukach reprezentowanych na Wydziale poprzez realizację grantów badawczych, organizację konferencji, w tym międzynarodowych, oraz publikacje kadry naukowej. Biorąc pod uwagę składowe koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku (cele kształcenia, sylwetka absolwenta, oferowane specjalizacje, związek kierunku z potrzebami otoczenia oraz rynku pracy, branże, w których mogą być zatrudnieni absolwenci, nabywane umiejętności zawodowe, ew. cechy wyróżniające koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku) można uznać, że jest ona zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w tamtejszej polityce zapewnienia jakości (potwierdzona zgodność celów), a także uwzględnia właściwe (dla zakresu kształcenia na kierunku administracja I i II st.) wzorce i doświadczenia krajowe oraz międzynarodowe.

1.2.

Oceniany kierunek *administracja* wpisuje się klasycznie w typowe dlań dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, a z drugiej strony osobliwie i coraz intensywniej determinowany jest postępującą technologizacją, głównie wskutek powiązania prowadzonego przez WAiNS

kształcenia z reprezentowanymi na Uczelni naukami ścisłymi. W szczególności na studiach pierwszego i drugiego stopnia, po konsultacjach z partnerami społecznymi i gospodarczymi, zostały utworzone specjalizacje: Bezpieczeństwo narodowe (na studiach I stopnia), Bezpieczeństwo narodowe Polski oraz Finanse i bankowość (obie specjalizacje na studiach II stopnia), a w ich programach ujęte zostały zarówno treści społeczne (w szczególności prawne), jak i techniczne. Zabezpieczeniem merytorycznym ma tu być prowadzenie badań naukowych na światowym poziomie z zakresu dyscyplin i dziedzin naukowych reprezentowanych przez pracowników Wydziału, w tym poprzez prowadzenie badań naukowych z zakresu nauki o administracji. W planach rozwojowych kierunku administracja planuje się dalsze umiędzynarodowienie badań oraz zwiększenie udziału w realizacji projektów badawczych finansowanych ze środków zewnętrznych. Powinno to odzwierciedlić tendencje rozwojowe zachodzące w obrębie branż odpowiadających zakresowi działalności zawodowej właściwemu dla ocenianego kierunku i powiązanie efektywnościowe z rynkiem pracy, odpowiadając jednocześnie na oczekiwania studentów oraz interesariuszy (zwłaszcza wynikające z realizacji polityki jakości kształcenia).

1.3.

Uchwałą nr 303/XLVIII/2015 Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie przyporządkowania kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Warszawskiej do obszarów kształcenia oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny naukowej: nauka o administracji. Efekty kształcenia zgodne są z przyjętymi założeniami (odzwierciedlonymi w Raporcie samooceny) w zakresie odnoszącym się do dziedziny nauk prawnych (dyscyplina: nauka o administracji). W raporcie samooceny, wskazano, że choć *„Kształcenie na kierunku: Administracja, na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych PW następuje w ramach obszaru kształcenia: nauki społeczne w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie: nauki o administracji”*, to *„Jednak kierunek został przyporządkowany do czterech obszarów: nauki społeczne, humanistyczne, techniczne, ścisłe. Efekty kształcenia odnoszą się zatem do takich dziedzin jak: nauki prawne (dyscyplina: nauki o administracji, prawo), ekonomiczne (dyscyplina: ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu), społeczne (dyscyplina: nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, socjologia), humanistyczne: (dyscyplina historia, filozofia), techniczne (dyscyplina: informatyka, geodezja i kartografia, telekomunikacja, architektura i urbanistyka, mechanika) oraz matematyczne (dyscyplina matematyka). Rezultatem tego ścisłego przyporządkowania jest wskaźnik kosztochłonności 1,4 dla kierunku Administracja.”*. Wydaje się, że zasugerowano się tu przedmiotowym zakresem minimum kadrowego, co też znalazło swoje odzwierciedlenie w zasobach kadrowych ocenianego kierunku. Pomimo tego nieporozumienia, zasadniczo ma miejsce powiązanie koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i planów jego rozwoju z obszarem wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany oraz z dziedziną nauki oraz dyscypliną naukową, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku. Te ostatnie zaś wykazują elementarną zgodność z aktualnym stanem wiedzy w obszarze odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany oraz w dziedzinie nauki, a także w dyscyplinie naukowej, do której się one (efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku) odnoszą.

ZO stwierdził istotną niespójność pomiędzy uchwałą Senatu, a informacjami zawartymi w systemie POL-on. W ocenie ZO przypisanie efektów kształcenia do licznych i różnorodnych (znajdujących się w różnych obszarach wiedzy) dyscyplin wiedzy świadczy o

niewypracowaniu przez jednostkę jednolitej i spójnej koncepcji kształcenia w ramach kierunku „nowego” *administracja*.

1.4.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku *administracja* (odpowiednio dla studiów I i II stopnia) są w pełni kompatybilne z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego oceniany kierunek został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego... Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku *administracja* uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów wiedzy (w przypadku studiów II stopnia – pogłębionej/zaawansowanej, a w ramach specjalizacji - sprofilowaną) z zakresu obszarów nauki, do których został kierunek przyporządkowany. Pozwalają również rozwinąć studentom umiejętności badawcze i kompetencje społeczne niezbędne w działalności praktycznej administratywisty, wzmacniając ten zasób od strony technicznej i komunikacyjnej (w przypadku studiów II stopnia i specjalizacji – jw.). Efekty kształcenia sformułowano w sposób prosty, umożliwiając ich weryfikację, zwłaszcza poprzez realizację i zaliczanie zajęć, czy praktyk. Są także realnie zgodne z wymogami rynku pracy, pozwalając jednocześnie absolwentom podjąć dalszą (wyłącznie lub równoległą z pracą zawodową) edukację. Kadra i studenci nie zgłaszają w tym względzie istotnych zastrzeżeń.

1.5.

1.5.1.

Nie dotyczy

1.5.2.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku *administracja* jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku. Na Wydziale (w tym na kierunku *administracja*) przeprowadzona została w bieżącym roku akademickim analiza treści programowych (na podstawie kart przedmiotu przygotowywanych corocznie obowiązkowo przez osoby prowadzące poszczególne przedmioty), wykazując osiągnięcie założonych efektów w ramach modułów realizowanych na kierunku *administracja* oraz zgodność nauczanych treści z tymi efektami, przy jednoczesnym uwzględnianiu aktualnego stanu wiedzy. Mankamentem w ocenie tego pomiaru wskazanym przez Dziekana Wydziału było niewywiązanie się przez niewielką grupę pracowników z obowiązku sprawozdawczego (co może nieznacznie zniekształcać obraz całości). Z kolei warte podkreślenia jest uzupełnianie treści programowych przekazywanych w ramach kształcenia poprzez system szkoleń i warsztatów dla studentów, które pozwalają studentom weryfikująco udoskonalić wiedzę i umiejętności względem wymagań współczesnej gospodarki.

Zasadniczo zachodzi spójność treści programowych uwzględnionych w programie studiów na ocenianym kierunku z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku. Treści programowe są kompleksowe, różnorodne i aktualne, co zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku, w tym w szczególności efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Sprzyja temu też zgodność treści programowych z aktualnym stanem wiedzy oraz praktyki badawczej w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany oraz w dziedzinie nauki a także w dyscyplinie naukowej, do której

odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku, a także z zakresem tematycznym badań prowadzonych na Wydziale. Ponadto forma, tematyka i metodyka prac dyplomowych na ocenianym kierunku oraz stawianych im wymagań są raczej zgodne z koncepcją kształcenia, poziomem kształcenia, efektami kształcenia, oferowanymi treściami, a także profilem kształcenia oraz dziedziną i dyscypliną, do której odnoszą się efekty kształcenia.

1.5.3.

Stosowane metody kształcenia dostatecznie uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz potencjalnie umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zwłaszcza zapewnia się podstawowe umiejętności badawcze: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, a ponadto udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów. Formy dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku administracja obejmują (w różnych proporcjach procentowych): wykłady (w tym wykłady z interaktywną dyskusją), a także: ćwiczenia, konwersatoria, seminaria oraz ćwiczenia laboratoryjne (gdzie metodologicznie dominują: analiza dokumentów, analiza tekstów i analiza przypadków). Wykłady prowadzone są dla całego roku lub w dwóch grupach, w zależności od ilości studentów. Zajęcia umożliwiające aktywizację studentów (zwłaszcza ćwiczeniowe) pozwalają na posługiwanie się metodami nauczania umożliwiającymi kształtowanie samodzielności studentów i innowacyjne podejście wobec nawet klasycznych problemów i zadań. W związku z tym, oprócz wiedzy, sprawdzane i oceniane jest nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Ocenie podlegają praktyczne zadania, ćwiczenia lub analizy przypadków, na niektórych przedmiotach również projekty realizowane w zespołach lub indywidualnie. Wzmacniająco działają tu organizowane równoległe z podstawowym procesem kształcenia warsztaty w obszarach przedmiotowych istotnych z perspektywy rynku pracy (m.in. „Debata z pracodawcami”, „Rozlicz swój PIT na WAiNS” z III US w Warszawie, „Spotkanie z Fundacją Rozwoju Wolontariatu”, „Warsztaty z Ambasadorką firmy Unilever”, „Akademia Managera”, warsztat „Vademecum kreatywności”, „Poznaj firmę – Orange Polska Sp. z o.o.”, „Dzień otwarty – Schneider Electric”). Elementy pracy badawczej i przygotowania do badań poznawane są także w trakcie pisania prac dyplomowych, gdyż część prac powstaje w oparciu o autorskie badania własne. W ocenianych losowo pracach zauważalna jest dobra opieka opiekunów prac, a w jej następstwie rzetelne wykonawstwo (dobrze napisane wstęp i podsumowanie, prawidłowe odnośniki, reprezentatywna i klarownie ujęta bibliografia, a nade wszystko prawidłowo zrealizowana merytoryka). Należy dodać, że studenci ocenianego kierunku *administracja*, głównie poprzez koła naukowe, samodzielnie inicjują różnego rodzaju działalność badawczą lub wpisują się w działalność naukową pracowników Wydziału, współorganizując odbywające się na Wydziale (lub przy współpracy z Wydziałem) konferencje naukowe i/lub występując w ramach obrad.

1.5.4.

Studia na ocenianym kierunku *administracja* pozwalają na pełną realizację zakładanych modułów kształcenia trwając – odpowiednio – na pierwszym stopniu – 6 semestrów (1875 godzin zajęć na studiach stacjonarnych i 1266 na niestacjonarnych), zaś na drugim stopniu – 4 semestry (905 godzin zajęć na studiach stacjonarnych i 650 na niestacjonarnych). Swobodnemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia sprzyja odpowiedni podział modułów na semestry. Dzięki temu najmniej przedmiotów jest przewidzianych w ostatnich semestrach (6 na pierwszym stopniu i 4 na drugim stopniu), co związane jest z koniecznością przygotowania pracy dyplomowej i przygotowaniem do egzaminu dyplomowego.

1.5.5.

Plan studiów opracowany jest łącznie z punktami ECTS. Dla sześciu semestrów studiów I stopnia ustalono 180 punktów ECTS, przewidując dla każdego semestru 30 punktów (z wyłączeniem ostatniego semestru, w którym następuje zaliczenie punktów za praktyki zawodowe oraz za napisanie pracy dyplomowej licencjackiej. Dla czterech semestrów studiów II. stopnia ustalono 120 punktów ECTS, przewidując dla każdego semestru 30 punktów (z wyłączeniem ostatniego semestru, w którym dolicza się punkty za napisanie pracy dyplomowej – w ostatnim semestrze 6 ECTS).

Taki podział jest zgodny z obowiązującymi regulacjami, co potwierdza także Uchwała Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydana w trakcie uzyskiwania zgody na otwarcie nowego kierunku *administracja*. Można wskazać, że tylko punkty za przedmiot: Język obcy (20 ECTS na studiach I. stopnia), nie są powiązane bezpośrednio z badaniami prowadzonymi na Wydziale i Uczelni. Program studiów na ocenianym kierunku administracja I i II stopnia spełnia wymagania określone w § 4 ust. 1 pkt 2, 3, 6-10, 12, ust. 2-4, rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów. W szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Plan studiów opracowany jest z przyporządkowaniem punktów ECTS. Dla sześciu semestrów studiów pierwszego stopnia ustalono 180 punktów ECTS, przewidując dla każdego semestru po 30 punktów. Dla czterech semestrów studiów drugiego stopnia przyporządkowano 120 punktów ECTS, przewidując dla każdego semestru po 30 punktów. Punkty ECTS co do zasady przypisane są do modułów związanych bezpośrednio z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi (wyjątek stanowią punkty za język obcy na studiach pierwszego stopnia).

1.5.6.

Na ocenianym kierunku *administracja* w ramach programu studiów pierwszego stopnia studiów student może wybrać moduły obejmujące łącznie 61 punktów ECTS, co stanowi 1/3 ogółu ECTS (w tym: przedmioty obieralne – 24 punkty ECTS, zajęcia z języków obcych – 20 punktów ECTS oraz seminaria dyplomowe – 17 punktów ECTS), zarówno bez wyboru specjalizacji, jak i wybierając (kwalifikując się na) specjalizację Bezpieczeństwo narodowe (liczba miejsc ograniczona do 60). Z kolei w ramach programu studiów drugiego stopnia student może wybrać moduły obejmujące łącznie 42 punkty ECTS, co stanowi nieco ponad 1/3 ogółu ECTS (przedmioty obieralne – 24 punkty ECTS i seminaria dyplomowe – 18 punktów ECTS), także mając możliwość studiów bez wyboru specjalizacji albo w ramach jednej z dwóch specjalizacji: Bezpieczeństwo narodowe Polski lub Finanse i bankowość (gdzie liczba miejsc została określona na 60).

1.5.7.

Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku (odniesienie do punktu 1.5.3), ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Ujęty semestralnie czas trwania studiów na ocenianym kierunku *administracja* w pełni pozwala na realizację zakładanych modułów kształcenia, co zostało stwierdzone w pkt. 1.5.4.). Z ogólnej liczby godzin dydaktycznych przewidzianych w programie studiów pierwszego stopnia ćwiczenia stanowią 1110 godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 661 godzin dydaktycznych na studiach niestacjonarnych. Odpowiednio, na studiach drugiego stopnia ćwiczenia obejmują 375 godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 235 godzin dydaktycznych na studiach niestacjonarnych. Funkcjonalnie istotne jest, że na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w ramach 10 zjazdów w semestrze, przy czym nie dopatrzono się istotnych uchybień organizacyjnych. Liczebność grup ćwiczeniowych oscyluje wokół 30 osób, zaś grup seminaryjnych (dyplomowych) nie przekracza 20 osób (jedynie wyjątkowo możliwe jest zwiększanie tego limitu). Wydaje się, że zapewnieniu zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku warto rozważyć zmniejszenie liczebności grup (zwłaszcza w związku z realizowaną aktualnie polityką MNiSW kształtowania proporcji między liczbą studentów i wykładowców). Należy też dodać, że prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.

1.5.8.

Na ocenianym kierunku *administracja* w programie studiów pierwszego stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) zostały uwzględnione praktyki zawodowe, dla których zdefiniowane zostały efekty kształcenia i metody ich weryfikacji. Zapewniono przy tym dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. Cele, zadania, organizacja, a także zasady odbywania i zaliczenia praktyk zostały określone w Ramowym programie obowiązkowych praktyk studenckich na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej objętych programem studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku Administracja. Uchwałą nr 15 /2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. (w sprawie wprowadzenia regulaminu praktyk studenckich; z późn. zm.) Rada Wydziału Administracji i Nauk Społecznych wprowadziła zasady organizacji obowiązkowych praktyk. Za formalną organizację praktyk oraz nadzór nad realizacją praktyk odpowiada Prodziekan ds. studenckich, zaś obsługę administracyjną procesu odbywania praktyk zapewnia właściwy pracownik dziekanatu. Student odbywa praktyki na podstawie porozumienia o organizacji obowiązkowych praktyk studenckich i skierowania. Prodziekan ds. studenckich dokonuje weryfikacji efektów kształcenia i zaliczenia na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji (zaświadczenie o odbyciu praktyki i sprawozdanie z przebiegu praktyk studenckich zawierające także opinię przełożonego lub zakładowego opiekuna). Wpis zaliczenia praktyk potwierdzenia realizację efektów kształcenia. W konsekwencji efekty kształcenia określone dla praktyk zawodowych w powiązaniu z treściami kształcenia przypisanymi praktykom, zasadami organizacji i

odbywania praktyk oraz doбором miejsc ich odbywania wydają się: 1) możliwe do osiągnięcia przez studentów, 2) weryfikowalne, 3) klarownie dokumentowane i rozliczane.

1.5.9.

Na ocenianym kierunku *administracja*, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, oferowane są wybrane zajęcia w języku angielskim (np.: The management of development of self-government (municipalities) on local and regional level, Fundamentals of management, Decisions making and negotiations theory) . Wymiana studencka zawiera się zasadniczo w ramach programu Erasmus Plus (corocznie w ramach programu Erasmus+ uczestniczy około 12-15 studentów), przy równoległym sondowaniu możliwości zawarcia umów o współpracy z ośrodkami zagranicznymi (pozytywnym przykładem jest Międzynarodowe Centrum Ontologii Formalnej, które grupując najważniejsze osobistości naukowe w zakresie ontologii formalnej z kraju i zagranicy, stanowi formułę wspólnego opracowywania znaczących projektów naukowych; do efektów bezpośrednich zaliczyć tu można: Graduate School on Topological Philosophy - dwudniową międzynarodową szkołę dotyczącą topologicznej filozofii, czy też VIth International Ontological Workshop, zrealizowane w Warszawie w 2016 r.). Wypracowane zostały reguły umożliwiające studentom ocenianego kierunku *administracja* odbywanie części studiów – w ramach wymiany – w uczelniach zagranicznych.

1.6.

1.6.1.

Zasady rekrutacji na oceniany kierunek *administracja* regulowane są uchwałami Senatu Politechniki Warszawskiej, zarządzeniami Rektora tejże Uczelni oraz uchwałami Rady Wydziału Administracji i Nauk Społecznych. Kluczową podstawę stanowią doroczne uchwały Senatu określające ramowe zasady rekrutacji w danym roku akademickim (kierunki studiów, na które może nastąpić rekrutacja oraz sposób i tryb postępowania w procesie rekrutacji). Limity miejsc dla kolejnego roku akademickiego są także ustalane dorocznie przez Senat (stosownie do możliwości lokalowych i kadrowych), na wniosek (upoważnionego przez Radę Wydziału) Dziekana (za pośrednictwem Rektora). Postępowanie rekrutacyjne prowadzone jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną oraz Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna jest powoływana przez Radę Wydziału do naboru kandydatów na następny rok akademicki, dla studiów: pierwszego stopnia stacjonarnych, pierwszego stopnia niestacjonarnych oraz drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych (łącznie). Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2.

Na Politechnice Warszawskiej istnieje sformalizowany system oceny efektów uzyskiwanych przez studentów poza systemem kształcenia. Wydział Administracji i Nauk Społecznych prowadzący oceniany kierunek *administracja* systemu tego nie stosuje, jednakże przygotował się organizacyjnie do wdrożenia tej procedury, co chciałby powiązać z uzyskaniem uprawnień do doktoryzowania. Wówczas będzie stosował jednolite dla Uczelni zasady, w ramach których dokonuje się analizy realizacji i weryfikacji efektów kształcenia

poprzez obowiązek indywidualnej analizy weryfikacji założonych efektów kształcenia przez prowadzących dane zajęcia nauczycieli akademickich.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

1.7.1.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych. W roku akademickim 2015/2016 każdy nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku *administracja* został zobowiązany do złożenia informacji o osiągniętych efektach kształcenia i metodach weryfikacji tych osiągnięć, co pozwoliło zobrazować ogólny podział metod nauczania i potwierdzić ich skuteczność w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Na bazie tego opracowania stworzone zostały propozycje zmian programowych (np. zwiększenie udziału grup ćwiczeniowych w tzw. nowych metodach, opartych na programach kreatywnych rozwiązań). Skuteczność realizacji założonych efektów kształcenia i zasadniczy brak uchybień potwierdza też równolegle wdrożony system wizytacji (przez władze dziekańskie i kierowników zakładów) zajęć dydaktycznych, egzaminów, w tym także i egzaminów dyplomowych (pod kątem weryfikacji zakładanych efektów kształcenia) na ocenianym kierunku *administracja*.

1.7.2.

Funkcjonujący na ocenianym kierunku *administracja* system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest transparentny, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Prawidłowo jawią się w szczególności zasady organizacji, dokumentacji oraz komunikacji związane z procesem sprawdzania i oceny efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Wobec kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są adekwatne metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia. Funkcjonujący na ocenianym kierunku system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia podlega na bieżąco szczegółowej kontroli władz dziekańskich. Prowadzący poszczególne przedmioty określają w kartach (przedmiotu) efekty kształcenia dla prowadzonego przez siebie przedmiotu (modułu) oraz kryteria i metody oceny osiągniętych efektów kształcenia, a także wskazują, który element weryfikuje daną umiejętność, określoną wiedzę czy zdobytą kompetencję. Stanowi to wystarczającą rękojmię bezstronnej, rzetelnej i wiarygodnej oceny stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku wykrycia nieprawidłowości wszczynana jest procedura wprowadzania stosownych zmian (np. w roku akad. 2015/2016 w dwóch przypadkach Dziekan lub kierownik właściwej jednostki wewnętrznej ocenił sytuację jako ewentualnie problemową i nakazał innemu pracownikowi ponowne przeprowadzenie zaliczenia zajęć lub egzaminu z przedmiotu).

3. Uzasadnienie

Kierunek *administracja* stanowi wypełnienie misji Uczelni w zakresie kształtowania wiedzy i postaw absolwentów w odniesieniu do wiedzy o mechanizmach funkcjonowania otoczenia społeczno-ekonomicznego, a realizowana koncepcja kształcenia zgodna jest z Misją PW, Strategią Rozwoju PW i Strategią Rozwoju WAIiNS na lata 2012 – 2020, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla zakresu kształcenia na kierunku administracja I i II st..

Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, ale też w naukach technicznych (z których czerpie, dzięki ulokowaniu na uczelni technicznej) oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru kształcenia oraz wskazała dziedzinę nauki oraz dyscyplinę naukową, do której odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. Jednocześnie w Raporcie samooceny, biorąc zapewne pod uwagę zakres przedmiotowy minimum kadrowego wygenerowała niejasność w tej kwestii, przywołując inne obszary/dziedziny/dyscypliny.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek ten został przyporządkowany, na zasadach określonych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Sformułowane w sposób zrozumiały – pozwalają na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku *administracja* jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne i/lub aktywowane uczenie się studentów, umożliwiając im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności studentom studiów pierwszego stopnia – co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów. Faktyczne sprofilowanie kształcenia wskutek lokalizacji na uczelni technicznej (i dobór specjalizacji) pozwala uzyskać wartość dodaną w postaci wiedzy, umiejętności i kompetencji doskonale wpisujących się w wymagania nowoczesnego rynku pracy. Czas kształcenia, formy zajęć dydaktycznych (i proporcje liczby godzin różnych form oraz proporcja zajęć obieralnych) oraz ich organizacja (w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, którą w najbliższej perspektywie warto zmniejszyć) na ocenianym kierunku *administracja* umożliwiają realizację treści programowych i dostosowane są do efektów kształcenia, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS (punktacja jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi). Dobór treści programowych na ocenianym kierunku administracja jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku. Program studiów sprzyja postępującemu umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez prowadzenie wybranych zajęć w językach obcych i ofertę

kształcenia dla studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus Plus. Progresję może zapewnić planowana współpraca z partnerami zagranicznymi.

Osiągając zakładane efekty kształcenia student uzyskuje wiedzę (w przypadku studiów II stopnia – pogłębioną, a w ramach specjalizacji – sprofilowaną), umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencje społeczne niezbędne w działalności badawczej. Praktyki zawodowe przewidziane w programie studiów na ocenianym kierunku *administracja* (I stopnia) pozwalają zrealizować zakładane efekty kształcenia, o czym decydują właściwy dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku *administracja* oraz liczba miejsc odbywania praktyk dostosowana do liczby studentów ocenianego kierunku.

Zasady i procedury rekrutacji w pełni zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

Stosowane metody i formy kształcenia dostatecznie uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz potencjalnie umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Z kolei stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest – w ocenie ZO – przejrzysty, rzetelny i wiarygodny. Umożliwia on porównywalność wyników sprawdzania i oceniania oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji oraz oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.

ZO stwierdził istotną niespójność pomiędzy uchwałą Senatu, a informacjami zawartymi w systemie POL-on. W ocenie ZO przypisanie efektów kształcenia do licznych i różnorodnych (znajdujących się w różnych obszarach wiedzy) dyscyplin wiedzy świadczy o niewypracowaniu przez jednostkę jednolitej i spójnej koncepcji kształcenia w ramach kierunku *administracja*. Z informacji zawartych w systemie POL-on oraz w Raporcie samooceny wynika, że jest to kierunek czteroobszarowy, a nie jednoobszarowy, jak wskazuje uchwała Senatu.

4. Zalecenia

1. Należy dokonać wyraźnego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych i dyscyplin wiedzy prawo oraz nauki o administracji oraz odniesienia efektów kształcenia do tych dyscyplin naukowych na poszczególnych poziomach kształcenia, gdyż będzie to zgodne z dyscyplinami reprezentowanymi przez nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego kierunku *administracja*.
2. Korzystne będzie zmniejszenie liczebności grup oraz wprowadzenie na ocenianym kierunku systemu oceny efektów uzyskiwanych przez studenta poza systemem

kształcenia.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego wizytowanego kierunku piętnastu nauczycieli akademickich, w tym: siedmiu z grupy samodzielnych nauczycieli akademickich (doktorów habilitowanych) oraz osiem osób ze stopniem naukowym doktora (wszyscy reprezentują obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk prawnych). W teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie tytułów oraz stopni naukowych przez nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego. Uczelnia zaliczyła do minimum kadrowego nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Analiza obciążenia dydaktycznego pozwala na uznanie, iż wszystkie osoby spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimum kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1370), nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów. Zatrudnienie jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego zgłoszonego do minimum kadrowego nastąpiło po rozpoczęciu pierwszego semestru roku akademickiego 2016/2017 (z dniem 1 listopada

2016 r.), zatem zaliczenie ww. nauczyciela do minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów jest możliwe od kolejnego semestru. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają odpowiedni dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarach wiedzy, do których odnoszą się efekty kształcenia. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów kierunku *administracja*.

2.2.

Nauczyciele akademicki Wydziału Administracji i Nauk Społecznych prowadzący zajęcia na kierunku *administracja* mają dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Tematyka prowadzonych zajęć jest związana z doświadczeniem oraz dorobkiem naukowym poszczególnych prowadzących. Aktywność naukowa nauczycieli akademickich zasługuje na wysoką ocenę. Z przedstawionej dokumentacji wynika istotny udział w wymianie naukowej, spotkaniach naukowych oraz projektach badawczych. Pracownicy Wydziału aktywnie uczestniczą w konferencjach naukowych, organizują tego typu spotkania w ramach Wydziału oraz aplikują o granty badawcze. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy obsadzie zajęć zarówno pod względem merytorycznego przygotowania prowadzących zajęcia jak również obciążeniach godzinowych. Przedstawione w dokumentach dane potwierdzają ustalenia ZO podjęte na spotkaniu z kadrami. W ramach spotkania pracownicy Wydziału wskazali przykłady zastosowania swojego doświadczenia (związanego m.in. z zawodami prawniczymi i praktyką administracyjną i gospodarczą) oraz dorobku naukowego w bieżącej dydaktyce.

Przeprowadzone przez ZO hospitacje zajęć dydaktycznych wskazują, że kadra prowadząca zajęcia ma wysokie umiejętności dydaktyczne, sposób prowadzenia zajęć potwierdza również kompetencje nauczycieli do prowadzenia dydaktyki przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość.

2.3.

Prowadzona przez Wydział Administracji i Nauk Społecznych polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry. Rozwój kadry związany jest z planowanymi staraniami o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego. Z przedstawionych ZO dokumentów oraz rozmów z kadrami wynika, że niesamodzielnymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi uzyskują wsparcie w rozwoju naukowym poprzez opiekę samodzielnymi nauczycielami akademickimi pomoc Władz Wydziału w zapewnianiu uczestnictwa w konferencjach, publikacji wyników badań oraz uzyskiwania urlopów naukowych. Rozwój kadry w najbliższych latach powinien zagwarantować stabilność kadry stanowiącej minimum kadrowe kierunku *administracja*. Pracownicy Wydziału stale podnoszą swoje kwalifikacje naukowe i dydaktyczne, realizują granty statutowe, uczestniczą i organizują konferencje naukowe, publikują opracowania naukowe i aplikują o granty. Pracownicy wyjeżdżają na zagraniczne szkolenia, staże, stypendia, szkoły i konferencje. Profil naukowy osób zatrudnionych na Wydziale w ostatnim okresie należy uznać za właściwy, podporządkowany dydaktyce i rozwojowi badań naukowych związanych z kierunkiem *administracja*. Pozytywnie należy w szczególności ocenić zatrudnienie w jednostce dwóch samodzielnymi nauczycielami akademickimi i doktora, których istotny dorobek naukowy oraz zainteresowania dydaktyczne obejmują zagadnienia prawa administracyjnego i postępowania

administracyjnego oraz problematykę szczegółowych nauk administracyjnych – takich jak technologie informatyczne w administracji.

2.4.

Jednostka podejmuje istotne działania ukierunkowane na rozwój naukowy i zawodowy kadry akademickiej. Wydział organizuje konferencje, spotkania, seminaria oraz realizuje projekty badawcze. Wiodącymi tematami badawczymi realizowanymi na Wydziale są: administracja publiczna w Polsce, prawo administracyjne, gospodarka nieruchomościami, systemy bezpieczeństwa państwa (narodowe, międzynarodowe, ekonomiczne, informacyjne), rola monokratycznego organu wykonawczego gminy, rola samorządu terytorialnego, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Jednostek Samorządu Terytorialnego, socjologiczne metody badań społecznych, wartości podstawowe w jednoczącej się Europie (wartości podstawowe w poznaniu, aksjologii, moralności, polityce, pedagogice, ontologii i logice), historia administracji. W latach 2014 – 2015 zrealizowano 22 granty statutowe i 5 grantów dla młodych naukowców, w roku 2016 realizowanych jest 17 grantów statutowych i 3 granty dla młodych naukowców. Realizowane granty mieszczą się w obszarach wiedzy, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z kierunkiem *administracja*.

2.5.

Rezultaty prowadzonych w Jednostce badań, w szczególności pochodzące z konferencji, seminariów, współpracy z innymi instytucjami naukowymi, publicznymi i prywatnymi, są wykorzystywane w doskonaleniu programu kształcenia w ramach prac Komisji Programowej. Wyniki badań są wykorzystywane również w bieżącej dydaktyce, jako pomoc dydaktyczna w postaci podręczników, artykułów i komentarzy praktycznych aktów normatywnych. Wśród najważniejszych opracowań tego typu należy wymienić: *Naprawa finansów jednostki samorządu terytorialnego*, *Sądowa ochrona przed bezczynnością administracji publicznej*, *Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Komentarz praktyczny*, *Ochrona środowiska w procesie inwestycyjno-budowlanym* oraz liczne teksty w periodykach naukowych i pracach zbiorowych – związane z kierunkiem administracja. Należy zwrócić uwagę, że w prowadzone badania naukowe zaangażowani są studenci, co ma również istotny wpływ na program kształcenia, na podkreślenie zasługuje również powiązanie tematyki prac dyplomowych z prowadzonymi badaniami..

3. Uzasadnienie

Wydział Administracji i Nauk Społecznych spełnia wymagania kadrowe dla ocenianego kierunku studiów. Przy tworzeniu programu studiów na ocenianym kierunku uwzględniono główne kierunki badań realizowane w Jednostce.

Zatrudnieni w Jednostce nauczyciele akademicki mają znaczący dorobek naukowy związany z kierunkiem studiów *administracja*. Potwierdza go udział w konferencjach naukowych oraz stale wzrastająca liczba publikacji naukowych i realizowanych projektów badawczych.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych realnie wspiera kadrę w uczestniczeniu w wydarzeniach naukowych i rozwoju naukowym poprzez finansowanie publikacji, wyjazdów naukowych oraz postępowań awansowych.

4. Zalecenia

Brak

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

W Jednostce zapewniono formalne podstawy wpływu interesariuszy zewnętrznych przy określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji oraz organizacji praktyk zawodowych. Na Wydziale działa Rada Interesariuszy Zewnętrznych, której celem działania jest współpraca z Komisją Programową Wydziału w zakresie doskonalenia programu studiów i osiąganych efektów kształcenia. Z przedstawionych dokumentów wynika, że jest bieżący wpływ interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia przejawiający się w konsultacjach, zgłaszaniu uwag do programu i efektów kształcenia. Porozumienia w sprawie współpracy zawarto z wieloma podmiotami publicznymi i niepublicznymi. Porozumienia te pozwalają na zdobycie doświadczenia oraz rozwinięcie dodatkowych kompetencji przez studentów przydatnych na rynku pracy. Współpraca zapewnia kontakt z potencjalnymi pracodawcami i daje możliwość weryfikacji praktycznej realizowanych w programie studiów przedmiotów pod kątem ich aktualności. Współpraca z różnorodnymi podmiotami zewnętrznymi dotyczy organizacji spotkań informacyjnych, szkoleń oraz warsztatów. Współpraca objęła następujące zrealizowane projekty: „Debaty z pracodawcami”, „Rozlicz swój PIT na WAI NS” z III US w Warszawie, „Spotkanie z Fundacją Rozwoju Wolontariatu”, „Warsztaty z Ambasadorką firmy Unilever”, „Akademia Managera”, warsztat „Vademecum kreatywności”, „Poznaj firmę – Orange Polska Sp. z o.o.”, „Dzień otwarty – Schneider Electric” oraz „Panel ekspercki” z pracodawcami, w którym uczestniczyli przedstawiciele otoczenia zewnętrznego Wydziału. Przedmiotowa współpraca jest również realizowana w ramach organizacji i odbywania praktyk. W ocenie ZO, przedstawiciele otoczenia zewnętrznego w istotny sposób wpływają na jakość kształcenia w Jednostce.

3.2.

Nie dotyczy

2. Uzasadnienie

Jednostka posiada i stosuje mechanizmy zapewniające udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu efektów kształcenia i ocenie stopnia ich weryfikacji. Należą do nich współpraca

realizowana przez Komisję Programową z Radą Interesariuszy Zewnętrznych oraz porozumienia zawierane w celu zapewnienia możliwości weryfikacji aktualności realizowanych programów kształcenia z praktyką działania administracji i jej otoczenia. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym przybiera różnorodne formy, wśród których można wymienić organizację paneli dyskusyjnych, spotkań informacyjnych, szkoleń oraz warsztatów i korzystnie wpływa na proces kształcenia umożliwiając konfrontację realizowanych treści programowych z praktycznymi aspektami działania podmiotów publicznych i prywatnych.

4. Zalecenia

Brak

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych dysponuje 13 pomieszczeniami dydaktycznymi, w tym jedno na 200 osób, wyposażonymi, w projektory multimedialne i nagłośnienie. Ponadto Wydział w miarę bieżących potrzeb korzysta – w ramach uczelnianego systemu rezerwowania i udostępniania pomieszczeń dla celów dydaktycznych – także z sal audytoryjnych pozostających w zasobach innych wydziałów uczelni. Laboratorium komputerowe, którym dysponuje Wydział, składa się z dwóch sal szkoleniowych wyposażonych w 32 komputery wraz z monitorami dla użytkowników i 2 komputery wraz z monitorami dla prowadzących zajęcia (podpięte na stałe do projektorów multimedialnych). W ocenie ZO, posiadany sprzęt komputerowy i jego oprogramowanie pozwalają w pełni przygotować studentów do pracy w administracji publicznej, a przez to osiągnąć przewidywane efekty kształcenia. Wydział posiada w sumie 19 projektorów multimedialnych przeznaczonych na potrzeby wykładowców. Z punktu widzenia

4.2.

Wydział nie posiada własnej biblioteki. W Bibliotece Głównej PW są wyodrębnione działy, których zbiory odpowiadają dziedzinom i tematom, które są przedmiotem kształcenia na Wydziale. Przypisany bibliotekarz dziedzinowy, w porozumieniu z pracownikami i Władzami Wydziału, uzupełnia literaturę niezbędną studentom (zgodną z kartami przedmiotów i obszarem kształcenia), a informacja o nowościach ukazuje się w układzie działowym w katalogu elektronicznym. Studenci mają zapewniony dostęp do lektur podstawowych i uzupełniających zalecanych w sylabusach przedmiotów. Mogą oni również korzystać ze zbiorów pełnotekstowych czasopism i książek w wersji elektronicznej zarówno w Czytelni, jak i z domu (lista samych czasopism dotyczących zagadnień kierunkowych liczy ok. 4,5 tys. tytułów). Studenci posiadają dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Czytelnie i wypożyczalnie są dostępne codziennie. Biblioteka Główna PW zapewnia terminale i komputery z nielimitowanym dostępem do Internetu. Na miejscu można korzystać z drukarki, kserokopiarki i skanera. Dostęp do zbiorów elektronicznych jest ze wszystkich komputerów zarejestrowanych na Uczelni oraz spoza Uczelni dla osób zarejestrowanych w systemie bibliotecznym PW, po zalogowaniu się.

4.3.

Nie dotyczy, gdyż wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość jest jedynie metodą pomocniczą w paru przedmiotach.

3. Uzasadnienie

Wydział w pełni zabezpiecza bazę materialną potrzebną do realizacji procesu kształcenia w ramach kierunku *administracja*. Studenci mają do dyspozycji sale dydaktyczne wyposażone w sprzęt multimedialny. Posiadana infrastruktura w pełni zabezpiecza zarówno potrzeby związane z dydaktyką jak i prowadzeniem badań naukowych. Studenci mają pełne możliwości korzystania z zasobów literatury związanej z kształceniem w ramach kierunku *administracja*. Władze Wydziału zapewniają aktualizację literatury, dzięki czemu w pełni zapewniony jest dostęp do literatury wskazanej w sylabusach.

Dostęp do zbiorów elektronicznych jest ze wszystkich komputerów zarejestrowanych na Uczelni oraz spoza Uczelni dla osób zarejestrowanych w systemie bibliotecznym PW

4. Zalecenia

Brak

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim,

z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

W ramach opieki naukowej studenci uzyskują odpowiednie wsparcie kadry naukowo-dydaktycznej. Studenci pozytywnie oceniają podejście pracowników do ich problemów oraz właściwy stosunek nauczycieli do wykonywanych obowiązków. Studenci otrzymują odpowiednie wsparcie w procesie dyplomowania. Proces ten regulują szczegółowe, znane studentom reguły ujęte w zasadach dyplomowania uchwalonych przez Radę Wydziału (uchwała 40/2015 z dnia 27 października 2015 roku). Studenci ocenianego kierunku w ramach procesu dyplomowania realizują seminaria dyplomowe, przygotowują pracę dyplomową oraz zdają egzamin dyplomowy. Studenci wybierają tematy prac dyplomowych z dostępnych zaproponowanych przez opiekunów prac list albo proponują swoje autorskie tematy w porozumieniu z opiekunami. Studenci uważają system zapisów na seminaria za prawidłowy. Studenci uzyskują odpowiednie wsparcie kierujących pracami dyplomowymi nauczycieli akademickich. Studenci w szczególności II stopnia nie są włączani w badania naukowe i publikacje realizowane przez kadre naukowo-dydaktyczną. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym, również przedstawiciele działających na wydziale kół naukowych nie potrafili wskazać udziału studentów w badaniach prowadzonych przez kadre, czy też przykładów udziału w publikacjach wydanych z udziałem kadry. Wydział przedstawił jedynie jedną pozycję publikacji wydanej z udziałem studenta. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali, iż w większości nie są zainteresowani tego typu aktywnością, co może wynikać z niewielkiej aktywności Wydziału, w zachęcaniu i promowaniu działalności stricte naukowej studentów. Studenci potwierdzili, iż nie są zachęceni do tego typu działalności oraz nie wiedzą na czym dokładnie miałyby polegać. Fakt małej aktywności studentów w działalności naukowej Wydziału oraz konieczności zwiększenia włączenia ich w ten proces potwierdzono również w rozmowach z pracownikami oraz w licznych konstatacjach na ten temat w dokumentach przedstawionych podczas wizytacji do wglądu zespołu oceniającego. Nieco większą popularnością w ocenianej jednostce cieszy się własna aktywność naukowa studentów, poprzez prace w 5 kołach naukowych, udział w konferencjach i wydarzeniach mających miejsce w skali uczelnianej i krajowej. Koła naukowe prowadzą umiarkowaną działalność konferencyjną, seminaryjną, jednak w większości skupiają się na działalności organizacyjnej (nakierowanej na otoczenie społeczno – gospodarcze) nie naukowej, co wynika z przedstawionej dokumentacji oraz z rozmów przeprowadzonych przez zespół oceniający. Działalność naukowa i organizacyjna studentów spotyka się z odpowiednim wsparciem organizacyjnym i finansowym ze strony zarówno władz Wydziału oraz władz Uczelni (granty rektorskie). Wydział zapewnia osobne pomieszczenie na potrzeby spotkań i pracy kół naukowych, niemniej jest to pomieszczenie swoją powierzchnią niewystarczające, które nie ułatwia członkom kół naukowych działalności – mieści maksymalnie 10 osób. Mimo to studenci korzystają w razie potrzeby z

dostępnych na Wydziale sal, również po godzinach zajęć, z czego są zadowoleni.

W zakresie opieki dydaktycznej Jednostka gwarantuje studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, a ich miejsca i czas są dostosowane do potrzeb studentów. Władze Wydziału, w szczególności osoby odpowiedzialne za sprawy studenckie, umożliwiają studentom kontakt ze sobą poprzez odbywanie dyżurów dostosowanych do planów i potrzeb studentów. Studenci mają nieograniczony dostęp do sylabusów poszczególnych przedmiotów. Sylabusy są udostępniane studentom na pierwszych zajęciach oraz za pośrednictwem Internetu. Studenci mają wcześniejszy dostęp do informacji o harmonogramie zajęć na dany semestr oraz do swoich planów zajęć, które co do zasady zapewniają warunki do efektywnego kształcenia i nauki. Studenci w rozmowie z ZO pozytywnie oceniają swoje plany zajęć uznając je za racjonalne. Nie notuje się dysproporcji w planach zajęć. Studenci otrzymują wsparcie dydaktyczne nauczycieli również poza godzinami zajęć. Prowadzący służą pomocą studentom za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz przygotowują dla nich dodatkowe materiały dydaktyczne, takie jak skrypty czy zadania. W ramach ocenianego kierunku swoją pomocą studentom służą także opiekunowie I roku, wyznaczeni przez władze jednostki spośród nauczycieli akademickich. Mimo to studenci obecni na spotkaniu z ZO nie potrafili ocenić ich pracy informując, iż nie wiedzieli że takie osoby istnieją. Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianej Jednostki poza godzinami zajęć. Oceniana Jednostka wspiera studentów, którzy tego potrzebują, poprzez stosowanie różnych form indywidualizacji procesu kształcenia, które dopuszcza regulamin studiów. Studenci informowani są o możliwości studiowania na indywidualnych zasadach. W ramach oceniania osiągnięć studentów przyjęte na Wydziale zasady charakteryzują się – wg studentów oraz w opinii ZO – obiektywnością. Studenci czują się doinformowani i oceniając te zasady pozytywnie nie zgłaszając uwag. System oceniania jest przedstawiany studentom na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego. Studenci mają prawo wglądu do prac egzaminacyjnych i dyskusji o popełnionych przez siebie błędach z prowadzącymi. W opinii studentów, terminy egzaminów sprzyjają efektywnemu przygotowywaniu się do nich oraz są ich zdaniem racjonalnie rozplanowane.

W ramach wsparcia materialnego Uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, których wymaga art. 174 ust. 4 ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa – wg studentów oraz w opinii ZO – bez większych zastrzeżeń, jest racjonalny i przejrzysty. Nie notuje się większych opóźnień w wypłacie świadczeń dla studentów ocenianego kierunku. Akty prawne i dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu pomocy materialnej są przejrzyste. Na ocenianym Wydziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów PW na rok akademicki 2016/2017 jest zgodny z przepisami ustawowymi. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na stopniu Uczelni i Wydziału. Stypendia przyznaje Wydziałowa Komisja Stypendialna i Odwoławcza Komisja Stypendialna albo Rektor. Notuje się prawidłowy udział Samorządu Studenckiego w rozpatrywaniu spraw socjalnych studentów i w działaniach związanych z przyznawaniem

pomocy materialnej. Organy zajmujące się przyznawaniem pomocy materialnej działają zgodnie z przepisami ustawowymi na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Wydziału i w obwieszczeniach w gablotach. Studenci wyrażali zadowolenie z formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej oraz uważają ten system za sprawiedliwy. Studenci nie zgłosili nieprawidłowości w zakresie zasad naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne.

W ocenianej Jednostce, jak i w całej Uczelni, przyjęto kompleksowe, systemowe rozwiązania związane z rozpatrywaniem skarg studentów i rozwiązywaniem sytuacji konfliktowych powstałych na tle mobbingu i dyskryminacji. W tym celu Rektor wdrożył odpowiednią procedurę oraz wytyczne nazwane „Polityka przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Politechnice Warszawskiej”. Ponadto powołano odpowiednich dla każdej grupy interesariuszy uczelnianych rzeczników zaufania oraz wydziałowych rzeczników zaufania, których zadaniem jest rozwiązywanie sytuacji niepożądanych w drodze mediacji oraz ewentualnie na drodze formalnej. Dokumenty wewnętrzne regulujące wskazaną politykę w tym zarządzenie Rektora PW 59/2014 z dnia 19 września 2014 r. regulują jej zakres niezwykle precyzyjnie określając cele, zasady, ustrój rzeczników oraz samą procedurę postępowania we wskazanych sprawach. Jednak, mimo tak przyjętej polityki, na podstawie rozmów przeprowadzonych ze studentami ZO PKA dostrzega, iż studenci nie mają pełnej wiedzy na jej temat. W swoich codziennych problemach studenci zdecydowanie bardziej poszukują pomocy u Samorządu Studenckiego działającego w ocenianej Jednostce.

5.2

Oceniana jednostka uczestniczy w programie wymiany Erasmus Plus. W jednostce program ten cieszy się popularnością wśród studentów. W ciągu czterech ostatnich lat z wymiany w ramach programu skorzystało 63 studentów. Oceniany kierunek cieszy się niewielkim zainteresowaniem wśród osób przyjeżdżających w ramach programu Erasmus Plus. W ocenianej Jednostce wdrożono szczegółowe zasady dotyczące kwalifikacji studentów na wyjazd w ramach programu. Dokument zawiera kompleksowe postanowienia dotyczące zasad kwalifikacji oraz postępowania rekrutacyjnego i stanowi logiczną implementację postanowień ogólnouczelnianych. Rekrutacja prowadzona jest na poziomie Wydziału. Proces rekrutacyjny na program Erasmus Plus jest przejrzysty i upubliczniony, a zasady rekrutacji dostępne on-line. Zasady te znane są studentom, którzy oceniają je jako jasne i sprawiedliwe. W proces rekrutacyjny są włączeni przedstawiciele studentów. Wydział aktywnie promuje mobilność studentów wykorzystując do tego dostępne kanały informacji, organizując spotkania z zainteresowanymi studentami, biorąc udział w Dniu Internacjonalizacji we współpracy z samorządem studenckim, kolportując materiały poligraficzne, czy współpracując w tym zakresie z organizacjami studenckimi. Polityka informacyjna i promocyjna oraz osoby odpowiedzialne za koordynację programu na Wydziale są pozytywnie oceniane przez studentów. Umowy podpisane przez Wydział są dostosowane do specyfiki ocenianego kierunku oraz spełniają oczekiwania studentów. Wydział podejmuje aktywne działania w celu poszerzenia oferty uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus Plus oraz bada oczekiwania studentów w tym zakresie na organizowanych spotkaniach. Oceniany Wydział respektuje zasadę uznawalności osiągnięć w ramach programu ERASMUS+ nie stwarzając w tym zakresie systemowych utrudnień. Wydział natomiast nie uczestniczy w

wymianie krajowej, a studenci nie są informowani o możliwościach w tym zakresie.

5.3

Studenci chętnie angażują się w pracę kół naukowych, również międzywydziałowych, biorą udział w konferencjach naukowych oraz inicjują ciekawe projekty w ramach grantów rektorskich. Oceniana Jednostka gotowa jest wspierać chętnych do działalności dodatkowej studentów i stwarza w tym zakresie podstawowe możliwości. W zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku organizuje się wykłady i spotkania z przyszłymi potencjalnymi pracodawcami, co potwierdzają studenci w rozmowie ZO. Organizowane przez Wydział wydarzenia związane były do tej pory z wykładami gościnnymi, organizacją spotkań i wizyt studyjnych w zakładach pracy. Wydział organizuje Wydziałowy Dzień Kariery, warsztaty Akademia Managera, spotkania „Poznaj HP”, spotkania w ramach Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz spotkania z przedstawicielami firmy Unilever, przedstawicielami Stowarzyszenia IPMA i Level UP. Studenci Wydziału uczestniczą w projektach realizowanych przez Uczelnię mogąc np. odbyć płatne staże w celu nabycia umiejętności i doświadczenia praktycznego z rozszerzeniem wiedzy oraz nabycia kompetencji zawodowych. Studenci generalnie pozytywnie ocenili działalność i inicjatywy Biura Karier uznając jego ofertę za zadowalającą. Studenci stwierdzili, iż są informowani o podejmowanej przez Wydział współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym za pośrednictwem profilu Wydziału na portalu społecznościowym Facebook.

Oceniana Jednostka wspiera działalność Samorządu Studenckiego i organizacji studenckich w ich zadaniach ustawowych i regulaminowych, w tym zmierzających do pogłębiania kontaktów ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym. Samorząd Studencki działa na szczeblu Uczelni i Wydziału. Uczelnia zapewnia na potrzeby działalności Samorządu Studenckiego działającego na ocenianym Wydziale niezbędną bazę lokalową. Uczelnia jak i Wydział wspierają środkami finansowymi działalność samorządu i organizacji studenckich, w tym kół naukowych. Współpraca pomiędzy Władzami Wydziału a organami Samorządu Studenckiego jest – w ocenie ZO – na bardzo dobrym poziomie. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i konstruktywnym dialogiem. Postulaty Samorządu Studenckiego szczególnie dotyczące spraw studenckich są wysłuchiwane i zazwyczaj uwzględniane, a problemy dotyczące toku studiów rozwiązywane sprawnie i najczęściej pozytywnie. Przedstawiciele studentów mają bezpośredni dostęp do osób decyzyjnych na Wydziale, w szczególności do prodziekanów oraz członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Udział przedstawicieli studentów we współzarządzaniu Wydziałem jest – w ocenie ZO – na dobrym poziomie, a ich włączenie w prace codzienne charakteryzuje się aktywnością w sprawach studenckich. Przedstawiciele studentów mają swoich reprezentantów w komisji zajmującej się zapewnianiem i oceną jakości kształcenia na Wydziale. Studenci biorą aktywny i świadomy udział w jej pracach. Przedstawiciele studentów pozytywnie oceniają prace tej komisji. Wydział spełnia wymagania art. 67 ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym w zakresie odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału ocenianej Jednostki. Studenci aktywnie uczestniczą w posiedzeniach Rady Wydziału.

5.4

Jednostka znacząco wspiera studentów z niepełnosprawnościami, którzy studiują na ocenianym kierunku – pod warunkiem zadeklarowania chęci otrzymania takiej pomocy. W Uczelni powołano specjalną jednostkę administracyjną zajmującą się udzielaniem wsparcia osobom z niepełnosprawnościami oraz udzielaniem informacji o takim wsparciu. Polityka informacyjna dotycząca metod wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami jest na dobrym poziomie, wszelkie informacje dostępne są na dedykowanych stronach internetowych. Na Wydziale zadanie opieki nad studentami niepełnosprawnymi spoczywa na odpowiednich pracownikach dziekanatu oraz Prodzikanie ds. Studenckich. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy wskazanych pracowników oraz są o tym informowani. Pracownicy mający kontakt z osobami z niepełnosprawnościami przeszli odpowiednie przeszkolenie. W Uczelni przewidziano stworzenie regulacji umożliwiających dostosowanie trybu nauki i zaliczania egzaminów do niepełnosprawności studentów poprzez wprowadzenie instytucji indywidualnego toku studiów. Studenci mają możliwość korzystania z pomocy zatrudnianych przez Uczelnię asystentów i pomocy psychologów. Pomoc zazwyczaj dostosowywana jest do zapotrzebowania. Budynek Wydziału są w podstawowym stopniu dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcjami ruchu, słuchu oraz wzroku. Niemniej Wydział podejmuje pozytywne działania celem wychodzenia naprzeciw potrzebom studentów z takimi dysfunkcjami odpowiednio dostosowując miejsca zajęć. W razie potrzeby dokonuje się zakupów odpowiedniego sprzętu na potrzeby konkretnych osób. W Uczelni nie podejmuje się systemowych działań zmierzających do wyprzedzenia obecnych potrzeb w celu stworzenia otwartej możliwości korzystania z jej oferty osób z różnymi typami niepełnosprawności. Podejmowane działania mają charakter interwencyjny (w razie potrzeby), a wsparcie ogranicza się do podstawowych jego form, w tym przydzielaniu studentom stypendiów specjalnych dla osób niepełnosprawnych.

5.5.

Studenci pozytywnie oceniają prace jednostek administracji obsługujących tok studiów i innych mających styczność ze studentami. Godziny pracy jednostek administracyjnych nie są jednak w opinii studentów dostosowane do ich potrzeb – są zbyt krótkie. Studenci wysoko oceniają kompetencje pracowników, rzetelności i pro-studencki charakter ich pracy. Studenci mają dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz zakładanych efektach kształcenia. Większość informacji publikowanych jest na stronie internetowej Uczelni, Wydziału lub systemie teleinformatycznym obsługującym tok studiów. Studenci wysoko oceniają stronę internetową Wydziału uznając ją za przejrzystą i bogatą w informacje.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia kompleksowe wsparcie oraz opiekę naukową, dydaktyczną i materialną studentom. Jednostka w pełni stworzyła warunki do udziału studentów w programie mobilności Erasmus Plus organizując funkcjonujący i cieszący się zainteresowaniem studentów system wymiany studenckiej. Jednostka wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym, stwarzając ku temu podstawowe możliwości. Jednostka w znaczący sposób zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne i materialne w postaci tworzenia podstawowych, choć nie systemowych, rozwiązań i udogodnień. Zapewniono prawidłowo funkcjonującą i pozytywnie ocenianą obsługę

administracyjną oraz szeroki dostęp do najważniejszych informacji związanych z tokiem studiów.

4. Zalecenia

Zaleca się rozpatrzenie możliwości przyznania większego pomieszczenia na potrzeby działalności kół naukowych.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena –w pełni

2.Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

6.1.

Polityka jakości realizowana w Uczelni jest częścią Strategii jej rozwoju do 2020 roku (uchwała Senatu Politechniki Warszawskiej nr 289/XLVII/2011 z dnia 23 lutego 2011 r.). Cele jakościowe zostały wyrażone również w aktach wewnętrznych wprowadzających Strategię Wydziału Administracji i Nauk Społecznych (uchwała Rady Wydziału nr 40/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r. ze zm.) oraz Wewnętrzny System Zapewniania Jakości

Kształcenia. W trakcie oceny jakości kształcenia na kierunku *administracja* przedstawiono ZO dokumenty związane z dążeniem do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Działania w Uczelni w tym zakresie zainicjowane zostały przez uchwałę Senatu nr 122/XLIV/2006 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie założeń do Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Warszawskiej, wraz ze zmianą wprowadzoną uchwałą Senatu nr 163/XLVI/2007 z dnia 21 marca 2007 r. Uchwała ta określa założenia Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Warszawskiej oraz wytyczne do tworzenia wydziałowych systemów zapewniania jakości kształcenia. Do realizacji zadań związanych z przedmiotowym Systemem powołano w Politechnice Warszawskiej Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych Pełnomocników ds. Jakości Kształcenia. Zadania Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz zadania Wydziałowego Pełnomocnika ds. Zapewniania Jakości Kształcenia sprecyzowano w uchwale Senatu nr 122/XLIV/2006 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie założeń do Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Warszawskiej. Zmodyfikowany System Zapewniania Jakości Kształcenia został wdrożony uchwałą Senatu nr 365/XLVII/2011 z dnia 26 października 2011 r. w sprawie zatwierdzenia Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Warszawskiej. Z dokumentu tego wynika, że System ten składa się z elementów, które stanowią wydziałowe systemy zapewniania jakości kształcenia, opracowane odrębnie w 23 jednostkach organizacyjnych Uczelni (w Politechnice Warszawskiej poszczególne wydziały mają własne, wydziałowe systemy zapewniania jakości kształcenia). Na poziomie ogólnouczelnianym Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia został zaktualizowany uchwałą Senatu nr 187/XLVIII/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. Senat zatwierdził Księgę Jakości Kształcenia Politechniki Warszawskiej. Wydziałowe Systemy opisane są w Wydziałowych Księgach Jakości Kształcenia. Analiza wewnętrznych regulacji Uczelni wskazuje, że znacząca część odpowiedzialności za opracowanie i wdrożenie WSZJK spoczywa na Władzach Wydziału. Wydziałowy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, rozumiany jako zbiór procesów określonych w postaci księgi, został zatwierdzony uchwałą Rady Wydziału nr 8/2015 z dnia 24 lutego 2015 r. ze zm., przy czym należy podkreślić, że wiele działań projakościowych realizowano przed tą datą. Były to hospitacje, ankietyzacja prowadzona wśród studentów i okresowe przeglądy programów kształcenia. Dokumenty normujące proces zapewniania jakości ocenianego kierunku wynikające z regulacji wewnątrzuczelnianych można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości (wymienione powyżej) oraz te o charakterze ogólnym, związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich i wsparciem studentów.

6.1.1.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia zasady projektowania efektów kształcenia. Projektowanie efektów kształcenia jest przedmiotem prac Komisji Programowej. Komisja odpowiada również za opiniowanie wszystkich propozycji zmian w planach i programach nauczania. W procesie konsultowania przygotowanych rozwiązań uwzględniono zarówno interesariuszy wewnętrznych (studenci, nauczyciele akademicy),

jak i zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci). W wyniku informacji pozyskanych od różnych grup interesariuszy w latach 2011 – 2014 Wydział zdecydował się na wprowadzenie gruntownych zmian w programach kształcenia, co z uwagi na ich szeroki zakres skutkowało wystąpieniem do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie studiów. W związku z powyższym w roku akademickim 2014/2015, zarówno w odniesieniu do studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, rozpoczęto kształcenie realizowane na podstawie zmodyfikowanych programów kształcenia. Należy również podkreślić, że uchwałą nr 303IXLVIII/2015 Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie przyporządkowania kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Warszawskiej do obszarów kształcenia oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, wprowadzono zmiany w odniesieniu do wizytowanego kierunku. Zgodnie z treścią załącznika do ww. uchwały, wizytowany kierunek studiów, zarówno na poziomie pierwszego, jak i drugiego stopnia, został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych oraz dyscypliny naukowej nauki o administracji. ZO zwraca uwagę, że w ramach funkcjonowania WSZJK nie zadbano o aktualizację informacji zamieszczonych w zintegrowanym systemie informacji o szkolnictwie wyższym POL-on, w którym to wizytowany kierunek na poziomie studiów pierwszego stopnia, przyporządkowany jest do czterech obszarów kształcenia. Podobna informacja znajduje się również w raporcie samooceny (str. 2, 57).

W marcu 2015 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami pracodawców i absolwentów Wydziału poświęcone ocenie efektów kształcenia przyjętych dla kierunku *administracja*. W wyniku spotkania sformułowano wniosek, że szerokie zmiany dokonane przez Wydział były słuszne z punktu widzenia ww. grup interesariuszy, choć wykazało także, że należy przeanalizować możliwość utworzenia kolejnych specjalności. Postulowaną zmianą było uruchomienie specjalności w zakresie szeroko rozumianej gospodarki nieruchomościami (specjalność ta jest w trakcie przygotowywania). Ocena całościowa nowego programu przewidziana jest na koniec semestru letniego w roku akademickim 2016/2017, kiedy na obu poziomach kształcenia program będzie w pełni zrealizowany. W celu realizacji tego zadania Wydział zaplanował przeprowadzenie badań ankietowych skierowanych do wszystkich grup interesariuszy. Zgodnie z założeniami, badaniem zostaną objęci wszyscy studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku *administracja* w celu pozyskania

ich opinii nt. poszczególnych przedmiotów pod względem przydatności nauczanych treści dla przyszłej pracy zawodowej, kluczowych elementów sylwetki absolwenta oraz samooceny osiągniętych efektów kształcenia przewidzianych na kierunku *administracja*. Równolegle zostanie przeprowadzona ankietyzacja wśród nauczycieli akademickich, zorientowana głównie na ocenę efektów kierunkowych. Przygotowanie badania jest obecnie na etapie zakończonych pogłębionych wywiadów grupowych ze studentami, absolwentami,

a także przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, których celem jest opracowanie kwestionariuszy ankietowych skierowanych do tych grup interesariuszy. Dodatkowo Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia zakłada okresowe przeglądy programów kształcenia – dokonywane nie rzadziej niż raz na dwa lata. Zadania w tym obszarze realizuje Komisja Programowa wraz z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia. Pierwsza ocena nowego programu studiów na kierunku *administracja* odbyła

się w pierwszym roku jego funkcjonowania (rok akademicki 2014/2015) w trakcie połączonego posiedzenia ww. gremiów. W efekcie zrealizowanych działań zmieniono treści programowe i nazwy dwóch przedmiotów kierunkowych.

6.1.2.

Ocena realizacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie przedmioty realizowane na ocenianym kierunku, praktyki zawodowe oraz proces dyplomowania. W odniesieniu do przedmiotów oraz praktyk zawodowych źródła danych dla oceny stopnia realizacji efektów kształcenia zostały określone w sylabusach, zaś w przypadku procesu dyplomowania w stosownych dokumentach wewnętrznych Uczelni doprecyzowanych na poziomie Wydziału. Odnośnie do monitorowania osiągania zakładanych efektów kształcenia w ramach WSZJK przewidziano następujące działania: analizę efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn; proces ankietyzacji studentów umożliwiający samoocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla praktyk zawodowych; proces ankietyzacji studentów oraz absolwentów mający na celu samoocenę osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla wizytowanego kierunku. Realizacja pierwszego cyklu ww. działań została zaplanowana w roku akademickim 2016/2017, dlatego nie jest obecnie możliwa ocena ich skuteczności w relacji do doskonalenia procesu kształcenia. Narzędziem służącym do analizy pokrycia wszystkich kierunkowych efektów kształcenia przez efekty założone dla poszczególnych modułów jest matryca opracowana przez Władze Jednostki. Zdaniem ZO, istotną słabością WSZJK w odniesieniu do monitorowania osiągania zakładanych efektów kształcenia jest brak wdrożonych działań, które służyłyby dostarczaniu Kierownictwu Jednostki informacji *ex post* o stopniu ich osiągnięcia, zarówno w ramach poszczególnych modułów, w tym praktyk zawodowych, jak i w procesie dyplomowania. Jednocześnie ZO ustalił w toku wizytacji, że Władze Wydziału planują zaprojektowanie i wdrożenie takich rozwiązań, zaś powyższe badanie należy traktować jako potrzebę wcześniejszej analizy, czy przyjęte w ramach poszczególnych modułów metody weryfikacji efektów kształcenia, przy założeniu prawidłowości systemu wystawiania ocen, będą dostarczały wiarygodnych informacji o stopniu osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

6.1.3.

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć opiera się na rozwiązaniach określonych w regulacjach wewnętrznych (Regulaminie studiów, dokumentacji wprowadzającej Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia). Szczegółowe zasady weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia określone są w sylabusach oraz stosownej dokumentacji wydziałowej odnoszącej się do procesu dyplomowania. Analiza *ex ante* doboru form i metod weryfikacji efektów kształcenia przeprowadzana jest przynajmniej raz w danym cyklu kształcenia w formie przeglądu przygotowanych sylabusów. Dodatkowo w roku akademickim 2015/2016 zdecydowano o przeprowadzeniu pogłębionej analizy mającej na celu ustalenie, czy wszystkie zakładane efekty są weryfikowane podczas poszczególnych zajęć dydaktycznych. Przyjęta metoda badawcza polegała na zebraniu wszystkich pytań/tematów egzaminacyjnych, kolokwii zaliczeniowych, tematów prac zaliczeniowych, testów i zagadnień przypisanych do danego przedmiotu oraz ustaleniu

i zapisaniu, jakie efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są sprawdzane przez dane pytanie/zadanie. Kolejnym etapem było ustalenie, czy w proponowanej tematyce egzaminacyjnej sprawdzeniem zostały objęte wszystkie przewidziane w karcie przedmiotu efekty kształcenia. Ponadto, analizie poddano również treści kształcenia modułów w relacji do założonych dla nich efektów. Wnioski z badania sformułowane przez Dziekana Wydziału wskazują, że w odniesieniu do zdecydowanej większości przedmiotów, które zostały poddane analizie efekty kształcenia sprawdzane są prawidłowo, zaś w przypadku niektórych modułów nauczyciele akademicy zaproponowali zmiany doskonalące w strukturze egzaminowania. Stwierdzono również nieliczne błędy w kartach przedmiotów, np. polegające na użyciu efektów kierunkowych zamiast specyficznych dla danego przedmiotu i oznaczonych nowymi symbolami. Zalecono wprowadzenie stosownych zmian. Zdaniem ZO, istotną słabością WSZJK w odniesieniu do monitorowania metod weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych modułów jest brak usystematyzowanych działań mających na celu ich analizę *ex post*, np. poprzez analizę losowo wybranych prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych. ZO zwraca uwagę, że opracowanie i wdrożenie takich rozwiązań powinno stanowić jeden z priorytetów dalszego rozwijania Systemu, szczególnie istotne jest branie pod uwagę zaprojektowania i wdrożenia rozwiązań, które będą przewidywały dostarczanie Kierownictwu Jednostki informacji *ex post* o stopniu osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia w oparciu o analizę zdawalności i struktury ocen. Jednocześnie należy podkreślić, że prowadzone w Jednostce hospitacje zajęć, niekiedy obejmują również hospitacje egzaminów/zaliczeń. W wyniku tych działań Władze Jednostki zdecydowały się w dwóch przypadkach, przy uwzględnieniu uwag studentów oraz wyjaśnień wykładowców, na zmianę nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za przeprowadzenie egzaminów poprawkowych i powtórne przeprowadzenie tych egzaminów.

Odnosząc się do procesu dyplomowania w ramach funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w roku akademickim 2016/2017, założono przegląd tematyki i jakości prac dyplomowych oraz prawidłowości przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Dodatkowo Wydział posiada wdrożone procedury ustalania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych. Za analizę tematów i ich zatwierdzanie odpowiada Rada Wydziału. Ponadto przeprowadzane są hospitacje losowo wybranych egzaminów dyplomowych. W Uczelni funkcjonuje procedura antyplagiatowa, która dotyczy wszystkich prac dyplomowych. Celem procedury jest przeciwdziałanie naruszeniu praw autorskich i nieuprawnionemu wykorzystywaniu cudzej własności intelektualnej. Do każdej wprowadzonej pracy, system generuje raport podobieństwa zawierający wyliczone współczynniki podobieństwa danej pracy do innych tekstów oraz informacje dotyczące fragmentów pracy zidentyfikowanych przez system jako identyczne z tekstami z bazy danych oraz Internetu.

6.1.4.

Zasady potwierdzania efektów uczenia się reguluje uchwała Senatu nr 302/XLVIII/2015 z dnia 20 maja 2015 r. Analiza ww. aktu prawnego wykazała, że przyjęte zasady są zgodne

z ogólnymi wytycznymi zawartymi w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym. ZO zwraca uwagę, że dotychczas zasady potwierdzania efektów uczenia się nie zostały objęte działaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

6.1.5.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Badania w tym obszarze koordynuje Biuro Karier. Zgodnie z przyjętymi założeniami w pierwszym kwartale każdego roku przeprowadzany jest internetowy proces ankietyzacji wspomagany przez system komputerowy (CAWI). Ankieta jest wysyłana do absolwentów po roku od zakończenia studiów. Zwrotność ankiet wynosi około 40%. Wyniki są opracowywane dla całej Uczelni oraz odrębnie dla każdego Wydziału. Raport jest analizowany przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Dodatkowo w roku akademickim 2014/2015 Wydział wdrożył własne badania absolwentów. Stosowaną metodą badawczą jest proces ankietyzacji umożliwiający absolwentom ocenę programów kształcenia, warunków kształcenia, funkcjonowania administracji uczelnianej, a także organów Samorządu Studenckiego Wydziału. W wyniku przeprowadzonych przez Wydział analiz i sformułowanych wniosków nie zdecydowano się na zmodyfikowanie programów kształcenia, których realizację rozpoczęto w roku akademickim 2014/2015. Jednocześnie, z uwagi na odnotowaną słabszą ocenę funkcjonowania administracji Wydziału, Jednostka zdecydowała o opracowaniu i wdrożeniu badania ankietowego skierowanego do studentów w celu systematycznego pozyskiwania pogłębionych opinii nt. jakości obsługi zapewnianej przez dziekanat.

6.1.6.

W odniesieniu do ocenianego kierunku realizowanych jest kilka procedur służących ocenie kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Należą do nich: procedura ankietowego badania opinii studentów nt. nauczycieli akademickich oraz obsługi administracyjnej, hospitacje, a także procedura okresowej oceny nauczycieli akademickich. Dokonana przez ZO analiza tych procedur, uwzględniająca cykliczność oraz stosowane kryteria, pozwala na pozytywną ocenę realizowanych działań. Wydział Administracji i Nauk Społecznych przeprowadza regularną analizę otrzymanywnych wyników i w przypadku konieczności podejmuje stosowne działania naprawcze, których skuteczność jest weryfikowana w kolejnych cyklach badań. Władze Jednostki wskazały również przykłady realnego wpływu działań projakościowych, w tym na obsadę zajęć. Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie wizytacji skład kadry naukowo-dydaktycznej determinowany jest obecnie przede wszystkim dążeniem uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego. Nauczyciele akademicy są zatrudniani w drodze konkursu zgodnie z zasadami doboru i zapewniania jakości kadry dydaktycznej, które regulują przepisy wewnętrzne. Osoby ze stopniem naukowym doktora uzyskują wsparcie rozwoju potencjału naukowego poprzez opiekę ze strony samodzielnych nauczycieli akademickich, a także poprzez przychylność i wsparcie Władz Wydziału dla uczestnictwa w konferencjach, stażach i przyznawania urlopów naukowych.

Ocena jakości kadry wspierającej proces kształcenia realizowana jest na bieżąco przez Władze Jednostki. W kontekście pozyskiwania opinii studentów odnoszących się do kadry wspierającej proces kształcenia, prowadzone są bieżące konsultacje z Samorządem

Studenckim. Należy podkreślić, że studenci pozytywnie oceniają wsparcie otrzymywane od pracowników administracyjnych odpowiedzialnych za ich obsługę w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną.

6.1.7.

W efekcie oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w Jednostce podejmowane są działania naprawcze w postaci rozmów z osobami, które uzyskały słabsze wyniki, hospitacji czy zmian w obsadzie zajęć. Dodatkowo ocena ze strony studentów stanowi element oceny okresowej nauczycieli akademickich. Każdy nauczyciel akademicki zapoznaje się z oceną prowadzonych zajęć dokonywaną przez studentów – otrzymuje zbiorczy wynik, jak również wypełnione ankiety, na których często są dodatkowe uwagi. Wyniki ankietyzacji są omawiane na posiedzeniach kierownictwa Wydziału, w ramach spotkań Dziekana z kierownikami katedr, z zainteresowanymi pracownikami oraz podczas posiedzeń Rady Wydziału. Niepokojące są poczynione w toku wizytacji ustalenia ZO wskazujące, że studenci nie mają świadomości roli procesu ankietyzacji, a także nie znają sposobów wykorzystywania ich opinii i nie są informowani o działaniach podejmowanych na tej podstawie. Zdaniem ZO, powodem takiego stanu rzeczy jest niewystarczające upowszechnianie informacji na ten temat wśród studentów.

6.1.8.

Studenci za pośrednictwem cyklicznie prowadzonego procesu ankietyzacji mają możliwość oceny infrastruktury wykorzystywanej w toku realizacji zajęć, tj. wyposażenia sal dydaktycznych oraz stanu technicznego dostępnego wyposażenia. Wyniki oceny są przekazywane Władzom Wydziału, które wraz z kierownikami jednostek wydziałowych na bieżąco dokonują analizy zasobów materialnych i formułują działania doskonalące. Analiza ewaluacji zajęć w odniesieniu do kwestii dotyczących infrastruktury z lat akademickich 2012/2013 i 2013/2014 wykazała, że jest to jeden ze słabiej ocenionych obszarów. W związku z faktem, że Wydział korzysta z sal zarządzanych przez administrację centralną Politechniki Warszawskiej, Dziekan zwracał się z prośbą o ich modernizację do Kanclerza Uczelni. Na wniosek Dziekana m.in. jedna z sal została wyposażona w wentylację, a także uzupełniono i naprawiono sprzęt multimedialny. Odnośnie środków wsparcia dla studentów istnieje możliwość zgłaszania wszelkich uwagi sugestii w tym zakresie bezpośrednio do Władz Wydziału, bądź za pośrednictwem Samorządu Studenckiego. W ramach oferowanych środków mających wspierać studentów można wskazać sprawnie funkcjonujący system pomocy materialnej, funkcję opiekuna dla studentów pierwszego roku czy też wsparcie merytoryczne oraz materialne oferowane przez Jednostkę organizacjom zrzeszającym studentów. Należy podkreślić, że w kontekście doskonalenia środków wsparcia bardzo ważną rolę spełnia sprawnie działający w Jednostce Samorząd Studencki, który na bieżąco przekazuje Władzom Wydziału opinie i oczekiwania studentów ocenianego kierunku.

6.1.9.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w pełnym zakresie uwzględnia gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań. Wydział posiada starannie przygotowaną dokumentację prac dotyczących funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dokumentacja zawiera protokoły, notatki, analizy i sprawozdania. Obowiązek gromadzenia i dokumentowania działań należy do kompetencji

Wydziałowego Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia z wyjątkiem danych dotyczących szczegółowych (imiennych) wyników ewaluacji zajęć, które gromadzi i przechowuje Dziekan Wydziału. Za analizowanie gromadzonych informacji odpowiadają: Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Władze Wydziału, Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Komisja Programowa. Dodatkowo działalność wspomnianych Komisji jest dokumentowana w postaci list obecności oraz protokołów/sprawozdań z posiedzeń.

6.1.10.

Informacje o programie i procesie kształcenia oraz jego wynikach są publikowane w systemach USOS oraz e-dziekanat, a także w pewnym zakresie na stronie internetowej Uczelni oraz Wydziału. Studenci oraz nauczyciele akademicy mają także możliwość uzyskania niezbędnych informacji w Sekretariacie Wydziału. W ramach Systemu stałego monitoringowi podlega aktualność i kompletność informacji udostępnianych studentom za pośrednictwem Internetu, w tym platform wspierających proces kształcenia. Dodatkowo na bieżąco przeprowadzana jest weryfikacja udostępniania studentom elektronicznych zapisów programów, w tym planów studiów, oraz wszystkich sylabusów przedmiotowych. Przyjętą praktyką jest również zgłaszanie przez studentów wszelkich uwag w tym zakresie Samorządowi, co skutkuje doskonaleniem obszaru dostępu do informacji, np. rozwiązano w ten sposób brak dostępu do sylabusów niektórych przedmiotów.

6.2.

Jednostka dokonuje systematycznego przeglądu wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w celu dokonania oceny jego skuteczności i wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Wyniki oceny skuteczności funkcjonowania systemu wykorzystuje się do jego doskonalenia. Przeprowadzona wizytacja, w tym rozmowy z Władzami Wydziału, nauczycielami akademickimi i studentami oraz przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego pozwalają stwierdzić, że WAIiNS dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Skuteczność systemu można ocenić na podstawie przeprowadzonych działań doskonalących. System pozwolił na zdiagnozowanie obszarów wymagających poprawy, a zatem w oparciu o przeprowadzone konsultacje z interesariuszami, analizy i badania rynku pracy opracowano zalecenia dotyczące doskonalenia programów kształcenia, wprowadzono rozwiązania systemowe dotyczące pomiaru realizacji efektów kształcenia oraz oceny stosowanych form realizacji i metod weryfikacji efektów kształcenia. Ocena skuteczności systemu pozwoliła na dokonanie zmian w procedurach dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych przez studentów, hospitacji zajęć i badania losów zawodowych absolwentów. W ramach doskonalenia systemu ukształtowano jego strukturę organizacyjną oraz uporządkowano procedury, które są systematycznie uszczegóławiane, np. ocena kadry wspierającej proces kształcenia. Ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest systematyczna i kompleksowa, a ponadto umożliwia formułowanie uwag i zaleceń doskonalących system oraz programy kształcenia.

3. Uzasadnienie

Jednostka wdrożyła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, w ramach którego identyfikuje się działania zorientowane na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenie programu kształcenia ocenianego kierunku studiów przy uwzględnieniu polityki jakości. Należy podkreślić, że w przypadku Wydziału prowadzącego oceniany kierunek szereg podejmowanych działań projakościowych, w tym hospitacje, okresowe przeglądy programów kształcenia czy przeglądy zasobów materialnych, wynika z praktykowanych we wcześniejszych latach rozwiązań, które zostały doprecyzowane i uwzględnione w przyjętym w 2014 r. Wydziałowym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia. Można stwierdzić, że Wydział jest obecnie na etapie łączenia dobrych praktyk wypracowanych w poprzednich latach z systemowym podejściem do zapewniania jakości. W proces zapewniania jakości kształcenia włączono, zarówno interesariuszy wewnętrznych (nauczyciele akademicy, studenci), jak i interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci). Stosowane w ramach Systemu procedury oraz narzędzia, w ujęciu całościowym, stwarzają podstawy do doskonalenia jakości kształcenia i obejmują obszary istotne z punktu widzenia jakości kształcenia, w tym projektowanie efektów kształcenia i ich zmian, monitorowanie osiągania zakładanych efektów kształcenia, monitorowanie metod weryfikacji efektów kształcenia, ocenę kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia czy też zasoby materialne i środki wsparcia dla studentów. Należy jednak podkreślić, że zaprojektowany i wdrożony System wymaga dalszej refleksji, rozwijania i doskonalenia, w szczególności w odniesieniu do monitorowania *ex post* stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia. Dokonana przez ZO analiza pozwala stwierdzić, że wdrożony w Jednostce System, w odniesieniu do dużej części obszarów, które obejmuje, umożliwia skuteczną identyfikację słabszych stron procesu kształcenia oraz w sposób realny inicjuje podejmowanie działań naprawczych i doskonalących.

4. Zalecenia

- Konsekwentna realizacja działań zaplanowanych na rok akademicki 2016/2017, w tym przeprowadzenie: analizy efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn; procesu ankietyzacji studentów umożliwiającego samoocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla praktyk zawodowych; procesu ankietyzacji studentów oraz absolwentów mający na celu samoocenę osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla wizytowanego kierunku; oceny jakości prac dyplomowych.
- W odniesieniu do monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią dostarczanie Kierownictwu Jednostki informacji *ex post* o stopniu osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. ZO zwraca uwagę, że jednym z celów zalecanych działań powinno być wykorzystywanie tych informacji do doskonalenia stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów.
- W zakresie monitorowania i doskonalenia systemu weryfikacji efektów kształcenia rekomenduje się podjęcie działań związanych z monitorowaniem jego funkcjonowania *ex post*, np. poprzez analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych lub zadanych projektów

w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia.

- Należy zaktualizować informacje zamieszczone w systemie POL-on w celu zapewnienia ich spójności ze stanem faktycznym wynikającym z uchwały Senatu nr 303IXLVIII2015 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie przyporządkowania kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Warszawskiej do obszarów kształcenia oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych. W ramach WSZJK niezbędne jest opracowanie i wdrożenie rozwiązań, które będą służyły skutecznemu monitorowaniu aktualności treści zamieszczonych w zintegrowanym systemie informacji o szkolnictwie wyższym.
- Zaleca się zintensyfikowanie działań mających na celu upowszechnianie wśród studentów informacji nt. roli procesu ankietyzacji, a także sposobów wykorzystywania ich opinii i działań podejmowanych na tej podstawie.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Mocne strony

1. Nowy kierunek *administracja* powstał ok. 2 lata temu. Opracowano nowy program studiów nową sylwetkę absolwenta, koncepcję KRK. Nowo otwarty kierunek jest kompatybilny z nowymi przepisami i sytuacją na rynku pracy. Uzyskano wskaźnik kosztochłonności 1.4 dla prowadzonego kierunku, co wynika z większej ilości zajęć laboratoryjnych, technicznych i ścisłych.
2. Zapewnienie kolegalności podejmowanych decyzji (w tym z udziałem studentów), między innymi w zakresie realizowanego oraz planowanego do realizacji procesu dydaktycznego.
3. Opracowanie i wdrożenie wewnętrznego systemu jakości kształcenia, w tym stałe monitorowanie i sprawdzanie pod kątem antyplagiatowym wszystkich prac dyplomowych zgodnie z opracowanym i wdrożonym systemem. Opracowanie i wdrożenie autorskiego systemu antyplagiatowego umożliwiającego sprawdzanie prac zaliczeniowych i podyplomowych.
4. Kadra naukowa mogąca prowadzić zajęcia w językach obcych (jako wiodącym języku angielskim, ale również francuskim, włoskim, niemieckim).

Słabe strony

1. Brak uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego.
2. Ograniczona liczba pracowników ubiegających się o środki zewnętrzne na badania naukowe.
3. Niezrozumienie przez niektórych pracowników lub brak ich poparcia dla aktualnie realizowanej strategii rozwoju WAiNS i związane z tym rozbieżności w oczekiwaniach, co do działań Władz WAiNS, będące wprawdzie zjawiskiem naturalnym (albowiem możliwe są różnorodne kierunki rozwoju każdej jednostki naukowej) jednak w sposób niezamierzony antagonizujące środowisko pracownicze i utrudniające w pewnym stopniu realizację procesu kształcenia. Na przykład niezadowolenie części kadry naukowo dydaktycznej z

wprowadzonych procedur antyplagiatowych i niezajomość tych procedur oraz wymogów prawnych przez niektórych pracowników.

4. Identyfikowany w ramach wewnętrznych procedur kontrolnych brak dostatecznego zdyscyplinowania zarówno studentów, jak i kadry pracowniczej w sferze przestrzegania przyjętych terminów w realizacji procesu dydaktycznego.

5. Brak swobody w pozyskaniu optymalnej kadry naukowo-dydaktycznej wynikający w zdecydowanej mierze z zastanej sytuacji kadrowej, a także z ograniczeń w dostępności środków finansowych.

Szanse

1. Opracowanie i wdrożenie szeregu procedur motywujących pracowników do ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe na badania naukowe. Istnieje ponadto możliwość ubiegania się o środki na konferencje ze środków Wydziału zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami. Możliwość ubiegania się o środki na badania naukowe zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami oraz zorganizowanie systemu zachęt, pomocy i szkoleń dla pracowników chcących wykazać się aktywnością w tym zakresie.

2. Dobre umocowanie miejsca i roli kierunku oraz działań pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych w realizacji Misji PW oraz Strategii Rozwoju PW.

3. Współpraca z komisjami Sejmu RP i Senatu RP, w tym współorganizacja szeregu konferencji. Współpraca z organizacją „Teraz Polska” o dużym znaczeniu promocyjnym.

4. Dobra oferta praktyk zawodowych i możliwość ich odbywania w instytucjach umożliwiających nawiązanie przez studentów korzystnych kontaktów na rynku pracy.

5. Podjęcie współpracy z uczelniami zagranicznymi, kontakty indywidualne z pracownikami uczelni zagranicznych.

Zagrożenia

1. Niezrozumienie przez część pracowników wydziałów technicznych PW humanizującej roli nauk społecznych w środowisku techniczno-inżynierskim. Niechęć części środowiska techniczno-inżynierskiego do rozwoju nauk humanistycznych w uczelni technicznej.

2. Brak na rynku pracy specjalistów będących samodzielnymi pracownikami naukowymi w specjalności nauki o administracji oraz związane z tym trudności w skompletowaniu minimum kadrowego do uprawnień do doktoryzowania i habilitowania na kierunku *administracja*.

3. Małe zróżnicowanie źródeł finansowania, pozyskiwanie zbyt niskich środków na badania naukowe.

4. Konieczność ubiegania się o utrzymanie profilu ogólnoakademickiego na kierunku *administracja*.

5. Zagrożenie powodowane niestabilnością obowiązujących przepisów prawnych dotyczących, np. uzyskiwania uprawnień, profilu ogólnoakademickiego, uzyskiwania stopni i tytułu naukowego.

Po przeprowadzonej ocenie programowej na kierunku *administracja*ZO w pełni zgadza się z przedstawioną analizą SWOT.

ZO po zapoznaniu się z Raportem samooceny i przeprowadzeniu wizytacji w pełni akceptuje wskazane przez Wydział słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia w rozwoju kształcenia w ramach kierunku *administracja*.

Dobre praktyki

Brak